סוטה לא: מו:

כנ. טוטים כוו. כוו., ב) לקמן קיו: סוטה לא: מו: [תוספתא פי"ד ע"ש],

ז) [לקמן לב.], ח) לעיל יא:, ע) [ע"א], י) [בכתובות כב:

גו"ם ולקמן קטו.,

שו א ב ג מיי פי"ב מהלי גירושין הלי ו והלכה כג טוש"ע אה"ע סימן יו :סעיף מב

יו ד טוש"ע שם סימו ו מעיף ו: סעיף ו: יח ה מיי פייצ מהלי גירושין הלי יח טוש"ע שם סימן יו סעיף

ים ו חיי שם הלכה כנ טוש"ע שם סעיף מ: ז מיי שם הלי כ מוש"ע שם סעיף לו:

הגהות הגר"א

רש"י ד״ה ועשו שתי [א] כוי דל שייק מהכח את כוי דל שייק מהכח את כיי. נייצ אצל הרמצ"ם נייצ (סיי יייז) סעיף ל"ז (ס"ק קכב) כתבו דה"י נאמנון להכחישה אלא משום דמנטרפת לתרי והוו משום דמו אלא חרי וחרי אבל הבטל אינו נאמן ואין מצטרף כלל וע' נ"י (ועמ"ש רבינו באה"ע שם):

תוספות ישנים א) ועוי"ל דקא פריך למ"ד דרב מיחייב אפיי בחמיכה אח' דמלות כמיב (ויקלא ה יו): לאחד מעדיה. וא"ת והא אמרינן לעיל (כה.) מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו. וו"ל דמיירי הכל שיש שלשה עדים שיש עדות כשר בלא זה שנשלה. ולא נהירא דבשנים נמי לא מליגן לומר דחשידי ומ"מ קאמר לא ישא את אשתו ול"ל דהכא מיירי שהיה לו אשה כשהעיד וא"כ מותר בה כדאמרינן לעיל אשה כשהעיד: באומרת במוטג המויית השתת דמעיקרא ס"ד דלא אמרה ברי לי וא"כ כי קשה ליה הבא עליה באשם תלוי [קאי] הול"ל חטאת ודאי משום חזקת אשת איש וי"ל דלעולם היה יודע טעמא דאשה דייקא ומנסבא ומשום הכי ליכא חטאת ודאי אבל הכא קאמר שאומרת שברי לה קמתה שמונה עו שבני הה שמת ששמעה מבני אדם שמכרת אותם ויודעת שלא ישקרו בשום ענין: תצא ישקרו בשום ענין: תצא כמאן כר' מנחם ב"ר יוסי. וסברא הוא דרב קאמר למלתיה על מתני' ומתני' לונכתים על נותני ונותני איירי בנשחת וחח"כ בחו עדים ח"כ משמע דבבחו עדים ואח"כ נשאת תגא דאשמעינן דרב סבר כר' מנחס בר' יוסי: ת"ל וקדשמו אלא לאו כי האי גוונא שבאו עדים שמת וגולת שכחו עדים שחת וגשאת לאחד מעדים והוא הוא לאחד מעדים והוא האחרון שהיה בעלה קיים החרי היחה זונה אללו והרי היחה זונה אללן כופין אחרו ואין לותר דמיירי הרא באיסור מפורסם כגון קרח בחיסור מפורסם כגון אלמנה וגרושה וחללה זונה דבהא לא אלטרין קרא דפשיטא שמכין אותו עד שתלא נפשו דאפיי אם נשא חייבי לאוין אמרינן דכופין:

והבא עליה באשם תלוי קאי. אע"ג דרב בעי חתיכה משתי חתיכות ברי לי. כגון ע"י סימנים ואשם תלוי אינו בא אלא על מי שלבו בפ' ספק אכל (כריחות דף יו ושם) הכא הוי כשתי חתיכות נוקפו: שבאו עדים. ואמרי לא מת ואוקימנא לההיא בכתובות ב' במונות ב' במונות ב' ב' מפר אכל (כריחות דף יו ושם) הכא הוי כשתי חתיכות נוקפו: שבאו עדים. ואמרי לא מת ואוקימנא לההיא בכתובות ב' במונות ב' ביצ לא: דלר׳ זירא דמפרש התם טעמא דרב משום דשתי חתיכות אפשר לברר איסור פי׳ בשתי חתיכות אפשר לברר שיבא הבקי ויכיר אותה נמי כשבאו עדים כו׳. וה״ק רב לא שנו אלא בעד אחד דהתם

שנשתיירה הכא נמי אפשר לברר ע"י שת בא עליה באשם תלוי קאי אמר רב ששת שוהבא הזמה א) ולרב נחמן נמי דמפרש טעמא דרב משום דב' חתיכות חיהבע יכגון שניסת לאחר מעדיה היא גופה באשם איסוריה ה"נ איקבע איסורא שהיא תלוי קיימא באומרת ברי לי אי הכי מאי בחזקת אשת איש וא"ת למאי דאסיקנן למימרא אפי' רבי מנחם ברבי יוםי לא קאמר בפ׳ ד׳ אחין (לעיל דף לא.) דתרי ותרי אלא כשבאו עדים ואח"כ ניסת אבל ניסת ספיקא דרבנן ומוקמי לה אחזקה אמאי ואח"כ באו עדים לא אמר דתניא סגשנים נקט אשם תלוי אפי׳ חטאת איכא אומרים מת ושנים אומרים לא מת שנים דאוקמה בחזקת אשת איש ועוד מאי אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה קא משני בניסת לא' מעדיה היכי הרי זו לא תנשא ואם ניסת לא תצא ר' מנחם שבקינן ליה הא מיחייב מיתת ב"ד דאוקמה אחזקה ואר"י יודמה שאשה ברבי יוםי אמר תצא א"ר מנחם בר' יוםי דייקא ומינסבא מרעא ליה לחזקה אימת אני אומר תצא בזמן שבאו עדים ובשנים אומרים נתגרשה דבסמוך נמי ואח"כ ניסת אבל ניסת ואח"כ באו עדים דייהא לפי שיראה שיבואו עדים ויזימו הרי זו לא תצא כי קאמר רב גמי בזמן שבאו עדיה או יפסלו אותם בגזלנותא ולהכי עדים ואחר כך ניסת לאפוקי מדר' מנחם בר' לא מוקמינן לה אחזקה: 🏋 הבי יוםי ואיכא דאמר מעמא דניסת ואחר כך סיפא אמרו לה מת בעליך ונתקרשה. באו עדים אבל באו עדים ואח"כ ניסת תצא הא דלא מייתי נשאת שלא ברשות כמאן כר' מנחם בר' יוםי מתיב רבא מנין שהיא ברישא במתניתין משום דאיכא ישאם לא רצה דפנו ת"ל יוקדשתו בעל למימר דבגט (ד) איירי ועוד דאיכא דמוקי לה לקמן (דף נא.) כרבי שמעון כרחו היכי דמי אילימא דלא ניסת לאחד וסבר דלרבי שמעון אפי׳ ברשות לא מעדיה ולא קאמרה ברי לי צריכא למימר :בעיא גט

דדפנו אלא לאו דניסת לאחד מעדיה וקאמרה ברי לי וקתני דפנו אלמא מפקינן לה מיניה איסור כהונה שאני ואיבעית אימא מאי דפנו דפנו בעדים ואבעית אימא כשבאו עדים ואח"כ ניסת ור' מנחם בר' יוםי היא רב אשי אומר מאי לא תצא דקאמר רב לא תצא מהיתירה הראשון הא אמרה רב חדא זימנא דתנן ניסת שלא ברשות מותרת לחזור לו יואמר רב הונא אמר רב הכי הלכתא חרא מכללא דחברתה איתמר אמר שמואל לא שנו אלא שלא מכחשתו אבל מכחשתו לא תצא במאי עסקינן אילימא בבי תרי כי מכחשתא ליה מאי הוי אלא בחד מעמא דמכחשתו הא שתקה תצא והאמר עולא ייכל המקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים הכא במאי עסקינן בפסולי עדות וכדר' נחמיה דתניא ר' נחמיה אומר 🌣 כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באיש אחד כשני אנשים באיש אחד ואיבעית אימא כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא אפילו יימאה נשים כעד אחד דמיין הכא במאי עסקינן כָגון דאתיא אשה מעיקרא ותרצה לדר׳ נחמיה הכי ר' נחמיה אומר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באשה אחת כשני אנשים באיש אחר אבל שתי נשים באיש

אחר כפלגא ופלגא דמי: צריכה גם מזה ומזה: בשלמא מראשון תבעי גם אלא משני אמאי זנות בעלמא הוא אמר רב הונא גזירה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה ונמצאת אשת איש יוצאה בלא גם אי הכי סיפא דקתני "אמרו לה מת בעלך ונתקדשה ואח"כ בא בעלה מותרת לחזור לו התם נמי נימא גירש זה וקדש זה ונמצאת אשת איש יוצאה שלא בגם לעולם בעיא גם אי הכי נמצא זה מחזיר גרושתו משנתארסה כר' יוסי בן כיפר ידאמר מן הנשואין אסורה מן האירוסין מותרת הא מדקתני סיפא אע"פ סידאמר מן הנשואין אסורה מדעד אחד נאמן בה הלכך פסולים
מדעד אחד נאמן בה הלכך פסולים
שנתן
נאמנים ככשרין והלך אחר הרוב:
ועשו שחי נשים. המכחישות איש אחד כשני אנשים באיש אחד דמהימני הלכך אילו לא בא הבעל ועד אומר מת ושני פסולי עדות אומרים לא מת לא נפקא לה מחזקת אשת איש דהלך אחר רוב דעות וכן כשבא הבעל ואלו שני פסולי עדות עמו האומרים זהו והיא אומרת שאין מכרת אם זה אם לאו כי לא מכחשא להו נפקא דהא שתי נשים מכחישות עד הראשון שהשיאה ולא ינתה מחזקתה אבל היכא דאמרה ברי לי שאין זה דל עד קמא מהכא או פסולי עדות נאמנים להעיד על אדם כשר אפילו הן אלף שכל אדם נאמן על עצמו באיסורין בדבר הברור לו אלא אם כן יש עדות כשרה בדבר הלכך כמאן דליתנהו דמו ומחזקת אשת איש יצתה לה על פי ראשון: ואיבעית אימא כל היכא דאמה עד אחד כשר מעיקרא. דאמר מת אפילו ק' נשים אתיין אחר שנשאת ואמרי לא מת כעד אחד דמיין והוו להו עד מכחיש עד ואחרון אינו כלום כדעולא ולא נפקא ולשמואל אפילו שחקה והכא דכי שחקה אמר שמואל תצא כגון שניסת על פי אשה מעיקרא הלכך כדהדרן ואתיין תרי אי שתקה איהי הוה ליה רוב דעות לאיסורא: **ותרצה** לדרבי נחמיה כו'. ולא תני בה עשו שתי נשים באיש אחד כו': לפלגא ופלגא דמו. כעד מכחיש עד ואפילו שתקה איהי לא תלא הואיל וניסת כדעולא דראשון נאמן כשנים והנך כולהי כעד אחד: גזירה שמא יאמרו. כשרואין הראשון חי סבורים ששני זה

כתבו זה בשם ר"ת וכ"כ בב"ב לב. ד"ה אנן וע"ש שהאריכו עוד], תורה אור השלם 1. וקדשתו כי את לחם אַלהָיף הוּא מַקְרִיב קְּרשׁ יִהְיָה לְּךְ כִּי קְרוֹשׁ אֲנִי יִיְּ יִהְיָה לָךְ כִּי קְרוֹשׁ אֲנִי יִיְ מתניתין התם הוא דדייקית אבל בשני

(דף כב:) באשה שניסת לאחד מעדיה ואומרת ברי לי: כי קאמר רב

אע"ג דניסת ואח"כ בא בעלה כדקתני

מתני׳ תנא אבל ע"פ שנים עדים אפי׳

בא בעלה ואח"כ ניסת לא חצא אי לא

ידעינן ליה וכדתרילנא: ולאפוקי

מדרבי מנחם. מדלא אינטריך מילתיה

דרב אלא בהכי על כרחך בהכי

מיתוקמא ואשמעינן הלכה כת"ק:

ואיכא דאמרי. הא אתא רב לאשמועי׳

טעמא דניסת ואחר כך באו עדים כי

עדים לא תלא אבל בעלמא אפילו

בשני עדים כגון באו עדים ואחר כך

ניסת תנא. ומדאמרה רב למילתיה

אמתני׳ ש״מ אבל בעלמא לא אלמא

כרבי מנחם ברבי יוסי סבירא ליה:

מנין שחם לח רלה. כהן להתקדש מן

טומאה ומנשים פסולות: דפנו. הכהו

וקדשו בעל כרחו: היכי דמי כו'. דהא ודאי באיסור מפורסם ואפי׳ באיסור

ספק לא אינטריך קרא דודאי כפינן ליה: אלא לאו. כה"ג דנשאת תחלה

לאחד מעדיה ואח"כ באו עדים שהיה

חי באותה שעה ומת ולא רלה

להוליא משום זונה: וקחני דפנו.

וקשיא לרב. ובעד א' לא מצי לאוקומי

דח״כ למה לי קרא הא ודאי אין אחד

במקום שנים: דפנו בעדים. ב"ד

מוזהרים לטרוח אחר עדים להכחיש

את הראשונים המתירים אותה כדי

לקדש את הכהן שלא ישאנה אבל

משניסת לה תלה: והיבעיה הימה.

לעולם דניסת וכגון דבאו עדים ואח"כ

ניסת ובהה מודה רב: מהי לה סלה

דקחמר רב. לעילש אבל בשני עדים לא

תלא: מהיתירה הראשון. דחוזרת

לראשון דאנוסה הואי: לא שנו. מתני׳ דתנא: אי נימא בבי סרי. דאמרי זה

בעלה: הרי כחן שנים. הרי הוח חשוב

כשנים כגון בעדות אשה לומר שמת

בעלה ובעדות סוטה לומר נטמאה:

ואין דבריו של אחד. דאמר לא מת

במקום שנים: הכא. דכי מכחשא

(מ) לא נפקא: בפסולי עדות עסקינן. ולעולם בתרי כגון קרובים או נשים

אתו בהדיה דאמרי זהו. וקמשמע לן

שמואל דאולינן בתר רוב דעות

הואיל ואין כאן עדות כשרה: וכדר׳

נחמיה. (כ) כל מקום שהאמינה

תורה עד אחד אין דין עדות בדבר

מְקַדְשְׁכֶם: ויקרא כא ח

הגהות הב"ח (h) רש"י ד"ה הכל דכי מכחשל ליה לל: (ב) ד"ה וכדר' נחמיה דאמר כ"מ: (ג) ד"ה נמלא זה וכו' כלומר. נ"ב ר"ל דחלינן בהחירא ועמ"ש בחוס': (ד) תום' ד"ה אי הכי וכו' לא של לי לי לי לא קשה לפי זה אי הכי יאמרו זה מחזיר גרושתו משניסת שתקשה בסמוך דהיכא דאיכא למימר דעביד המירא או איסורא אמרינן דעביד התירא ע"כ בסמוך להחזיר גרושתו משנתארסה ע"כ פריך דיאמרו דהחזיר גרושתו משנתארסה ויאמרו דיש היתר לוה כדפרש"י להדיא דפסקינן כר' יוסי בן כיפר דאמר מותר אבל כאן דליכא למ"ד דמותר להחזירה דהוא לאו מפורש וליכא למימר דגירשה והחזירה ובהכרח יאמרו דגירושי שני לא היו אלא מחמת גזירה שלא יאמרו אשת איש יולאת בלא גט וממילא בהיחר החזירה התמינט בהיתו החורה הראשון דהיכא דיש לחלות בהיתר או באיסור חלינן בהיתר ואין להקשות א"כ יולאה בלא גנו והרי היכא יונום בנמ גם וסיי היכמ דיש היתר ואיסור אי אפשר לתלות באיסור זה אינו [והשחר חסר]:

מוסף רש"י

והבא עליה באשם תלוי קאי. נל על ספק כלס (כתובות כב:). שנים אומרים מת. לשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו שנים ואמרו לה ובאו שנים ואמרו לה מת בעלך, ושנים אומרים לה מת, הי נמי י אומרים נתגרשה. אי נמי שנים בעלה ואינה זקוקה ליבם, ושנים אומרים לא נתגרשה חקוקה ליבס, אי נמי כגון שעדיין בעלה קיים ובאין להתירה לחחר, הרי זו לא תנשא. דחוקי תרי להדי תרי וחיתתה בחזקת איסור אשת איש קיימא מיסור אשת איש קיימא ליסות מפנו טים קיינמו (רשב"ם ב"ב לא:). ואם ניסת לא תצא. דיעכד איו לכתחילה לא. ובפרח כב:) פרכינן מכדי תרי ותרי נינהו הבא באשם תלוי קאי, אמר רב ששת כגון שניסת

שנתן לאחד מעדיה. וחו היא גופא באשם מלני קיימא, ומשני באומר ברי לי שמת בעלי (דשב"ם ב"ב שם). בזמן שבאו עדים. האמרונים שאמרו לא מת, ואח"ב ניסת. לפיכך תלא שהרי באומת שלא שאלה מב"ד היו אוסרין לה לישא מת, ואח"ב ביסת. לפי עדי מיתה, שהמירוה ב"ד ליעשא, ואח"ב באו עדים. שהא קיים, הרי זו לא תצא. דמישינן לולומא דכי דינא (שם). הרי כאן שנים. הרי הוא משונ לעקון קידם מוחה האם. לא תצא. דמישינן לולומא דכי דינא (שם). הרי כאן שנים. הרי הוא משונ לעקות זו מכלל כל עדיות שבמורה לפיכך פסולין וכשירין שוין בה והלך אחר רוב דעות. הוליאמו לעדות זו מכלל כל עדיות שבמורה לפיכך פסולין וכשירין שוין בה והלך אתר רוב דעות. הוליאמו לעדות זו מכלל כל עדיות שבמורה לפיכך פסולין וכשירין שוין בה והלך אתר רוב דעות. הוליאמו לעדות זו מכלל כל עדיות שבמורה לפיכך פסולי עדות משונים לאחר ומת או גירשה, אסורה. למזור, מן האירוסין. שנתארסה לאחר ומת, מורכה להור לראשון (עניל יא:).

כשנשאה על ידי שגירשה ראשון נשאה ואשת איש גמורה היא ואם מוליאה שלא בגט נמלאת אשת איש כו': נמלא זה מחזיר גרושחו **משנסארסה.** (ג) כלומר אתי למימר דמותר להחזיר גרושתו משנסארסה דסברי גירש זה וקידש זה וחזר וגירש וחזרה לראשון: